SÁCH HỒNG

SỐ 21

CON CHIM NÓI SỰ THỰC

của **THIỆN SĨ**

ĐỜI NAY

Muốn cho các bạn đọc nhỏ tuổi của Sách Hồng được biết truyện các nước ngoài, chúng tôi sẽ dịch những truyện hay của Anh, Nga, Đức, Na-uy, v. v. và sẽ xuất bản dần dần. Hai truyện trong quyển này là hai truyện hay vẫn truyền tụng trong dân gian miền Andalousie, nước Espagne.

Đời Nay

TRUYỆN Y-PHA-NHO

(Thiện Sĩ *thuật lại*)

CON CHIM NÓI SỰ THỰC

Một buổi chiều, ba chị em gái nhà nghèo kia cùng ngồi nói truyện tâm sự ước mong bên cửa sổ. Cả ba cô đều rất xinh đẹp.

Người chị cả nói :

— Tôi ước ao sau này được lấy chồng làm đầu bếp cho nhà vua. Thật là sướng ! Thôi thì tha hồ mà ăn những của ngon vật lạ, không thiếu thức gì. Người tôi sẽ béo trắng ra cho có dáng bà vợ một ông chức trọng như thế.

Người em thứ hai ngắt lời :

— Chị chỉ là một đứa ăn tham thôi ! Tôi, tôi sẽ lấy người làm bánh cho nhà vua. Tôi sẽ được ăn những thứ bánh ngon nhất, nào là bánh quế, bánh hạnh nhân, các thứ mứt quả rất thơm, rất quý. Nhưng tôi không ích kỷ đâu, thỉnh thoảng, nếu nhà tôi cho phép, tôi sẽ mời chị và em đến ăn những thức ngon ngọt ấy. Còn cô bé này, từ này cứ im thin thít. Thế mày có ao ước lấy ai không ?

Người em thứ ba trả lời :

— Có, nhưng mà em không muốn ngỏ cho ai biết.

Hai chị hết sức nằn nì đến sau cùng cô ba phải nói vậy :

— Em muốn lấy nhà Vua ! Em sẽ yêu người, và sẽ không ước ao gì hơn là được sống bên cạnh người. Em sẽ đẻ một trai cũng can đảm như nhà Vua, và một gái đẹp như ban ngày. Để sau này em có chết đi, trông thấy con, nhà Vua sẽ vui sướng và nhớ đến cái tình yêu của em.

— Gớm, cái cô này hợm hĩnh nhỉ ? !

— Thật là một con rồ !

Hai chị nói chê riễu em như thế.

Nhưng chính buổi hôm ấy nhà vua đi dong chơi trong các phố. Ngài đứng ngoài cửa sổ nghe thấy những điều tâm sự ước mong của ba chị em, bèn ngày hôm sau cho triệu vào. Nhà vua phán :

— Trẫm biết rằng ba chị em người đều bồ côi cha mẹ. Trẫm muốn giúp các chị lấy được tấm chồng tử tế. Vậy chứ ai là người ước ao lấy đầu bếp của trẫm ?

— Thưa tôi ạ, chị cả đáp.

— Còn ai muốn lấy người làm bánh của trẫm ?

— Tôi ạ, chị hai thưa.

— Thế thì được. Trẫm sẽ tác thành cho cả hai chị em, và trẫm cho mỗi người một nghìn đồng vàng làm vốn riêng. Mười lăm ngày nữa thì làm lễ cưới.

Hai chị em sung sướng, tạ ơn nhà vua, và sắp sửa lui ra thì nhà vua hỏi người em út, là cô xinh đẹp

hơn cả.

— Còn em, em có muốn nhắc lại lời ước mong hôm qua để trăm tác thành cho một thể ?

Cô em út thẹn đỏ cả mặt lên ; cô tưởng rằng nhà vua chê riễu mình, cô đã rơm rớm nước mắt.

— Có phải em đã nói : tôi muốn lấy Vua ?

Cô em cúi mặt xuống ; trong lúc ấy hai chị khúc khích cười. Nhưng nhà Vua đến bên cô, cầm lấy tay cô và phán bảo các quần thần :

— Đây là vị hôn thê của ta.

Rồi cả ba chị em cùng lấy chồng một ngày ; nhưng hai chị cả ghen tị với cô em, bắt đầu khinh bỉ người chồng mà trước kia hai chị ao ước mãi.

Bà hoàng hậu bé nhỏ — tức là cô út — được thần dân kính phục vì lòng từ thiện, và được nhà vua yêu mến vì tính dịu dàng và khả ái. Cách đó một năm, nhà vua bắt buộc phải đi đánh giặc xa ; vài ngày sau khi vua đi, hoàng hậu đã sinh đôi được một trai và một gái. Hai đứa bé trông khấu khỉnh quá đến nỗi vợ người đầu bếp và vợ người làm bánh lúc bấy giờ đều chưa có con, trở nên tức tối vì ghen tị ; hai chị thừa lúc hoàng hậu ngủ, lẻn bế trộm hai đứa trẻ đi, bỏ vào một cái đó rồi đem thả trôi sông. Xong, hai chị lập tức sai người đi báo cho nhà vua biết rằng hoàng hậu đẻ được hai con, đã đem giết chết đi cả.

Nhà vua trở về cung điện, tra hỏi các người hầu cận. Bọn này nhận rằng hoàng hậu có sinh hạ hai con, nhưng hai đứa bé biến đi đâu mất, không ai biết.

Không ai nghi ngờ gì đến hai chị kia, còn hoàng hậu khi bị tra hỏi thì chỉ biết khóc mà thôi.

Nhà vua yên trí rằng hoàng hậu có tội, nhưng cũng không nỡ giết, chỉ bắt giam vào lãnh cung, và tự thề rằng suốt đời sẽ không nhìn đến mặt nữa.

* * *

Trong lúc ấy cái dó mây không chìm, mà vẫn cứ theo giòng sông trôi đi. Nước đưa dó rạt vào bực vườn của một nhà phú thương già. Ông này vớt cái dó lên mở ra xem, ngạc nhiên thấy hai đứa bé con khấu khỉnh trong ấy. Ông gọi vợ ra bảo :

— Này, thật là trời cho chúng mình hai đứa con này. Bà trông nom chúng cẩn thận, để làm vui trong lúc tuổi già.

Vợ người phú thương bồng hai đứa bé vào nhà ; hôm ấy lại đúng là ngày thánh Saint-Jean, nên bà ta đặt tên đứa con trai là Juanillo và đứa con gái là Juanilla. Bà nuôi nâng hai đứa trẻ, yêu quý như chính là con bà đẻ ra vậy. Hai đứa được tự do nhớn lên trong cảnh yên tĩnh của nếp nhà sang trọng, và mỗi tuổi lại càng xinh, đẹp thêm ra.

Mười lăm năm sau, bà mẹ nuôi của chúng từ trần, và ông phú thương già cũng biết mình gần chết, gọi hai con lại nói cho chúng biết làm sao chúng trở nên con nuôi mình :

— Hai con phải cứ ở ngôi nhà này mà hai con đã

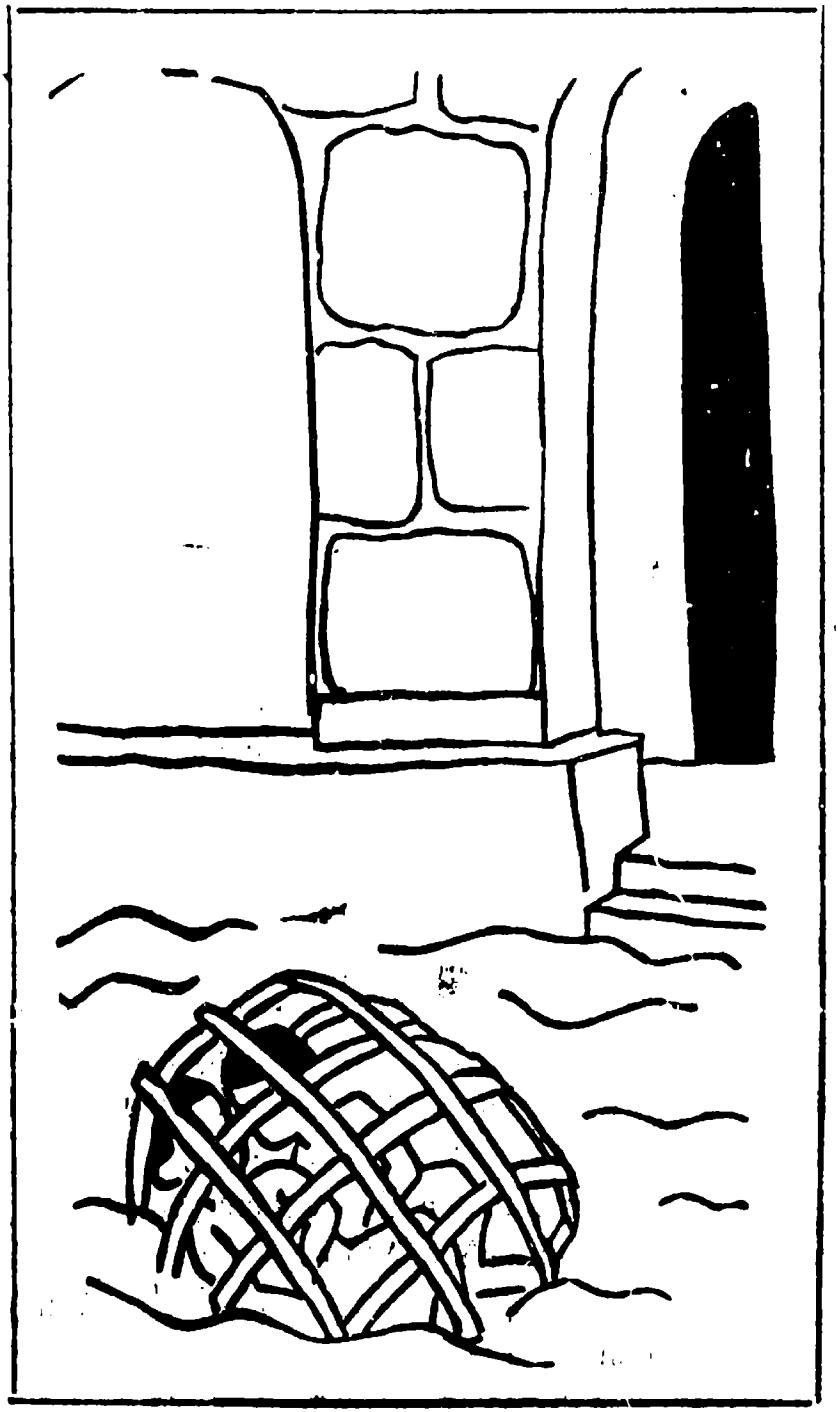

nhớn lên, và chớ có rời xa nhau một bước. Bao nhiêu của cải cha để lại đây, ước sao của ấy sẽ giúp hai con được sung sướng. Khi nào hai con lớn lên, sẽ để ý mà dò tìm xem bố mẹ là ai, và nếu có tìm thấy thì con cũng phải cư xử với người cho có hiếu, cũng như hai con đối với vợ chồng ta vậy. Thôi, hai con ở nhé ; ta cám ơn hai con đã đến làm tuổi già ta được [illegible] vẻ.

Ông nói xong được vài giờ thì mất.

Trong một năm sau, hai anh em chưa bao giờ bước ra khỏi cửa. Nhưng rồi Juanilla muốn rằng anh mình, vốn thích đi săn, lại cứ đi săn như trước. Juanillo, không muốn rời em ra lúc nào, bèn mang cả em đi. Và bởi vậy, một lần kia, cô chúng, vợ người đậu bập, mới được gặp thấy cả hai anh em.

Lập tức chị ta chạy đến nhà em, vợ người làm bánh, bảo rằng :

— Tôi vừa mới gặp hai đứa trẻ trông giống hoàng hậu như đúc ; có lẽ hai đứa bé ngày trước được người ta cứu với chăng. Như thế thì thương minh nguy mất !

Hai người bàn định đến nhờ một con mẹ phù thủy già và thuê mụ làm chết hai đứa trẻ.

Juanilla đã bảo với anh rằng có khẽ ở nhà một mình mà không việc gì.

Một buổi sáng kia, Juanillo, con chim ưng đậu trên tay, đi săn, thì có một mụ đến thăm Juanilla :

— Trời ơi, trông cô xinh đẹp quá ! — mụ già kêu lên như thể khi trông thấy Juanilla. Tôi đến thăm cô có được mạnh giỏi không, vì tôi với bà trước kia là chỗ bạn thân ; bà dặn tôi lại thăm cô. Anh cô đâu ?

— Anh tôi đi săn.

— Cái nhà này bây giờ trông đẹp hơn trước nhiều.

Juanilla không nghi ngờ gì cả :

— Bà có muốn xem không ? Mời bà vào.

Mụ già không muốn cái gì khác ; mụ tâm tắc khen các cột nhà bằng đá hoa, các cây cỏ và cái giếng nước giữa sân.

— Cái vườn hoa này đẹp lắm ; nhưng mà còn thiếu một cái khiến cho đẹp nghìn vạn lần hơn nữa.

— Cái gì cơ ? Juanilla vội vàng hỏi, vì xưa nay cô vẫn tưởng rằng nhà mình không thiếu cái gì cả.

— Cái ấy là nước bạc !

— Nước ấy kiếm ở đâu ?

— Ở Suối Bạc, trên giặng núi Kỳ-lạ. Chỉ cần rỏ vài giọt vào trong cái bể này, thì tất cả nước bể sẽ trở nên lóng lánh như bạc chảy. Cô bảo anh cô đi lấy về cho.

Mụ già đi mất. Juanilla nóng ruột đợi anh về. Khi Juanillo về đến nhà, cô bèn nằn nì bắt anh đi đến giặng núi Kỳ-lạ. Anh cô trả lời :

— Nhưng lấy nước ấy về làm gì ? Nhà mình thế này chẳng đẹp chán rồi ư ?

— Nhưng thiêu nước bạc !

— Chỉ dở hơi thôi ! Anh đã nguyện không xa em ; anh không thể để em ở nhà một mình để đi phiêu lưu được.

— Em muốn có nước bạc cơ ! Juanilla trả lời, rồi cô ngồi khóc.

Juanillo không muốn cho cô em buồn, đành phải nhận lời đi. Anh ta mang một cái vỏ, cưỡi lên con ngựa hay nhất, rồi nhằm phía giặng núi Kỳ-lạ mà đi đến. Khi đến chân núi, Juanillo trông thấy một nhà tu hành tóc bạc phơ ngồi dưới bóng cây. Ông cụ hỏi :

— Ai ghét bỏ anh mà xui anh đến đây ?

— Em con đây, Juanillo trả lời, nhưng em con yêu con lắm. Có một mụ già đáng ghét đến báo em con rằng giếng nhà con thiếu màu nước bạc, nên em con muốn có nước ấy.

— Ờ, nếu không phải là lòng thảm đã đưa con đến đây, thì ta sẵn lòng giúp con. Nhưng nên biết rằng những kẻ nào đã vào trong núi thì không bao giờ trở về nữa.

— Thưa cụ, may rơi lời chỉ bảo của cụ sẽ tránh cho con cái số phận của những người ấy.

— Đã vậy thì cứ trèo lên ; nửa đường con sẽ gặp một con sư tử nằm sau các mỏ đá. Nếu thấy nó nhắm mắt thì phải đứng lại, vì chính là nó đương rình con đây ; nếu thấy mắt nó mở chừng chừng thì cứ can đảm mà đi, vì ấy là nó đương ngủ. Múc nước ở giếng xong thì nhanh mà về ngay trước khi con sư tử dậy.

vì nó tính ngủ lắm !

Juanillo cám ơn ông cụ tu hành, rồi đi vào núi. Đi được ít lâu anh ta nhìn thấy nước Suối Bạc lấp lánh qua những khe các mô đá xanh và trong như ngọc. Trên bờ suối, một con Sư-tử, ngồi chồm chỗm, mắt mở chừng chừng. Juanille lướt qua trước mặt con Sư-tử rất nhẹ nhàng, còn Sư-tử vẫn ngủ. Anh ta vội vàng vục nước rồi chạy về.

Juanilla thấy anh đem nước bạc về, vui mừng quá, hôn anh rồi nhảy múa khắp nhà :

— Anh thật tốt và em yêu anh quá ! Nhanh lên, chúng ta đem nước rót vào bể đi !

Lập tức nước trong bể bỗng trở nên lóng lánh như bạc, trông đẹp đẽ ngắm không chán mắt.

Ngày hôm sau, mụ phù thủy già lại trở lại :

— Chào cô ! Cô vẫn được mạnh khéo chứ ?

— Như thường. Nhưng này bà, vào xem cái này anh tôi vừa mới mang về hôm qua.

Trông thấy nước bạc, mụ già tức uất người, vì mụ vẫn tưởng rằng thế nào Juanillo cũng bị Sư-tử cắn chết. Tuy vậy mụ cũng tấm tắc khen bể nước đẹp, rồi nói :

— Nhưng này cô, cô có biết rằng vẫn thiếu cái gì nữa không ? Thiếu cái cây lá bằng vàng. Chỉ cần anh cô bẻ về một cành nhỏ thôi. Cô đem trồng ở trong vườn, tự khắc sẽ mọc một cây lớn, mà mỗi lá sẽ ca một bài hát. Chả có ai ở đời này có cái cây kỳ lạ ấy cả.

— Tôi sẽ báo anh tôi đi lấy về, bà ạ. Rồi vài ngày nữa bà lại đây xem với chúng tôi.

Cô thiếu nữ ao ước cây lá bằng vàng đến nỗi không còn thiết gì nhìn ngắm bể nước bạc nữa ; nhưng mới đầu anh cô từ chối không đi kiếm cái cành cây kỳ lạ ấy về.

— Anh không muốn dấn thân vào chốn nguy hiểm một lần nữa. Nhà chúng mình đẹp lắm rồi...

— Nhưng mà vẫn thiếu cây vàng !

Rồi thiếu nữ ôm mặt khóc ; sau cùng anh cô, chiều em một lần nữa, đóng yên ngựa rồi lên đi.

Anh ta lại đến trước mặt ông cụ tu hành, ông này lại hỏi anh đi đâu.

— Con đi hái cho em con một cành cây vàng.

— Liệu thân đấy, con ạ. Người ta không nên tham lam quá. Con không thể từ chối không đi ư ?

— Nhưng em con nó khóc cụ ạ. Con đành đi vậy.

— Ờ, nếu không phải lòng tham, mà chính lòng thương em đưa con đến đây, ta sẽ giúp con bận nữa. Khi con tìm đến cây lá bằng vàng, con sẽ thấy một con rắn lớn. Đứng lại và nhìn kỹ nó xem : nếu nó dàu đầu đi, ấy là nó rình con đấy, nếu nó ngóc đầu lên, mở mắt chừng chừng nhìn lên mặt trời, ấy là nó ngủ. Chớ có xuống ngựa, bẻ lấy một cành rồi chạy đi ngay !

Juanillo cám ơn ông cụ rồi đi vào trong núi. Anh đi qua Suối Bạc, và xa một quãng nữa, thấy một cây to lớn, bóng có thể che rợp được cả một tỉnh thành.

Các lá cây, tựa như có gió rung động, phát ra một điệu âm nhạc rất du dương, và gần đây, một con rắn khổng lồ, đương ngóc đầu lên nhìn mặt trời. Rắn vẫn nằm yên, lúc anh đi qua nó. Juanillo vội bẻ một cành cây vàng rồi phi ngựa trở về.

Juanilla mừng rỡ đón anh vào. Cô đem cành cây giồng xuống đất, lập tức một cây to lớn mọc lên, lá lấp lánh vàng và ca hát, dủ bóng xuống vườn. Juanilla cám ơn anh rồi bảo :

— Em sung sướng quá ! Giờ thì em không còn ước mong cái gì cả. Chúng ta không rời xa nhau nữa.

Khi mụ già phù thủy trở lại, mụ gần như chết nghẹn đi vì tức tối.

— Ờ, cái cây này đẹp thì có đẹp thật, nhưng còn thiếu con Chim nói Sự Thực bay trong cành lá nữa. Con chim ấy sắc trắng và lóng lánh như tuyết dưới trời mưa hạ ; điều gì nó cũng biết, và kẻ nào có nó thì chắc chắn được sung sướng xuốt đời.

Cô thiếu nữ hỏi ngay :

— Con chim ấy ở đâu ?

— Cũng ở trong giặng núi Kỳ-lạ ; anh cô có thể bắt về được đây.

Mụ già xoa tay đi ra, miệng lẩm bẩm : « Nào, xem phen này mày có sống mà về không nào ! »

Juanilla kể cho anh nghe những điều cô biết về con chim lạ, và nằn nì anh đi bắt cho bằng được.

— Tôi không đi đâu ! Những ước muốn của cô rồi

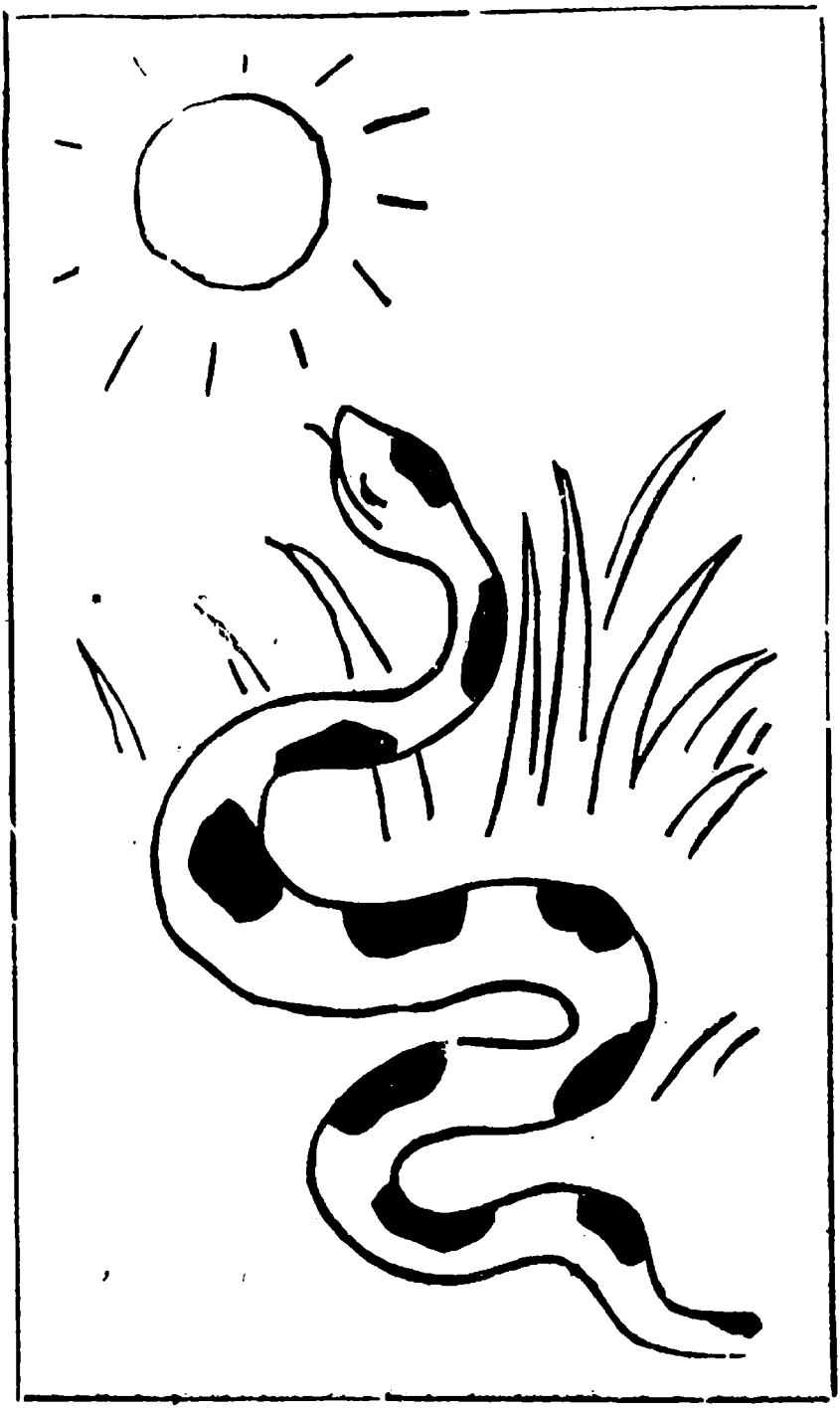

sẽ nguy hại cho chúng ta. Cô không biết rằng hai lần trước, nhờ gặp được nhà tu hành mà tôi mới được thoát nạn Sư-tử và nạn Rắn đây ư ? Lần này, biết còn gặp gì ở đây nữa ? Có nước bạc và cây vàng, em chưa đủ sung sướng sao ?

— Trước em sung sướng, nhưng mà bây giờ em không sung sướng nữa vì lòng em ao ước một vật mà anh không kiếm được cho em. Em van anh, anh đi bắt con chim về đi. Em cam đoan rằng sẽ không đòi anh cái gì nữa.

— Anh đi để làm vui lòng em, nhưng mà thật là điên rồ ! Em giữ lấy cái gương này ; cứ mỗi buổi sáng đem ra soi. Nếu gương mờ đi, ấy là anh đương bị nguỵ khốn đó. Lúc ấy thì em cầu nguyện cho anh đi vì em sẽ không bao giờ còn trông thấy anh nữa.

Thiếu nữ khóc, nhưng mà lòng ước muốn của cô vẫn mạnh hơn tình yêu anh ; cô để anh cô đi.

* * *

Ông lão tu hành vẫn ngồi ở dưới chân núi.

— Con ơi, con ơi, liệu hồn đây ! Con còn đến đây tìm cái gì nữa, và tại sao con lại muốn xông pha nguy hiểm lần nữa làm gì ?

— Thưa cụ, em còn muốn có con Chim nói Sự Thực. Con đã hẹn mang về cho nó. Lần này là lần cuối cùng ; vì em con, cụ ra ơn giúp con mấy !

— Con dân thân vì tình yêu thì ta sẽ giúp con. Con

phải biết rằng tất cả những người ta nhìn thấy đi tìm chim lạ, không có một ai trở về cả. Cứ đi vào trong núi đi, qua Suối Bạc và Cây Vàng, con sẽ thấy một cái vườn rất rộng. Hàng ngàn chim sẽ ríu rít quanh mình, nhưng đừng bắt con nào cả, cứ đi thẳng vào tận giữa vườn. Ở đây có một quãng không đầy những mô đá. Con dừng lại mà xem xét : một con chim trắng đẹp như tuyết sẽ đến đậu trên một phiến đá tròn. Nó rỉa lông cánh, cất tiếng hót, rồi sau cùng vùi đầu vào cánh. Chớ động đến nó trước khi nó ngủ say, bởi vì nếu chẳng may nó bay thoát thì con sẽ hóa ra đá, như các người khác đã bị trước con !

Juanillo từ dã nhà tu hành, trèo lên núi, đi qua Suối Bạc và Cây Vàng, rồi vào trong một cái vườn đầy các giống chim. Anh ta tìm đến chỗ quãng rộng đầy đá, và đứng đợi.

Một con chim trắng như tuyết đến đậu trên phiến đá tròn, ngay bên cạnh anh ; chim đập cánh rồi cất tiếng hót :

— Ta là con Chim nói Sự Thực ; ai bắt ta, ai bắt ta ? Nếu không có ai muốn bắt ta cả, thì để ta yên, để ta yên !

Chim quay vòng tròn mấy lần, giấu đầu dưới cánh, rồi yên lặng. Juanillo, vội vàng quá, không chờ cho chim ngủ say. Anh giơ tay ra toan bắt : nhưng chim vụt bay đi mất, và Juanillo hóa ra một hòn đá trong các hòn đá khác.

Ở nhà, Juanilla sáng nào cũng đem gương của

anh để lại ra soi ; một sáng kia bỗng thấy gương mờ như có sương che phủ. Cô lau chùi thế nào tấm gương cũng vẫn mờ ; cô biết rằng anh cô đang bị nạn, và nghĩ rằng chính mình gây nên sự thế, cô ngồi khóc đắng cay.

Mụ già đến thấy cô khóc, mừng thầm trong bụng.

— Này nghe đây, cô này. Nếu cô sợ cho anh cô thì việc giản dị nhất là cô đi tìm anh ấy !

Juanilla sai đóng ngựa rồi đi theo đường anh cô đã đi. Đến chân núi cô cũng gặp ông lão tu hành :

— Ai ghét bỏ con mà bắt con đến đây ?

— Không ai bắt con đi cả. Con đến tìm anh con. Cụ có thấy anh con đi qua không ? Đã hai lần, anh con đi vào trong núi ; lần này không thấy anh con về.

— Có phải cô muốn vào bắt con Chim nói Sự Thực không ? — ông lão tu hành hỏi.

— Con thiết gì chim ! Chỉ có anh con mới quý. Cụ đã giúp anh con, lần này cụ giúp con với !

— Ta sẽ giúp con, bởi vì chính lòng yêu chứ không phải lòng tham đã dẫn con đến đây. Nhưng con cũng có thể bị chết được !

— Con không sợ !

— Thế thì con cứ đi. Con sẽ gặp con Sư-tử và con Rắn nhảy đến dọa con, nhưng đừng sợ, cứ can đảm đi đến vườn chim ; anh con ở trong ấy. Nhưng con chỉ trông thấy anh con khi nào đã bắt được con Chim nói Sự Thực mà thôi ; chỉ có nó mới bảo cho con biết con phải làm thế nào. »

Ông lão tu hành bảo rất lâu cho Juanilla biết cách thế nào để bắt được chim. Juanilla hết sức cám ơn ông lão, rồi đi. Sư tử ra cản đường cô, Rắn chực quấn lấy ngựa cô, nhưng mà cô không sợ, cứ đi thẳng đến vườn Chim tìm vào giữa vườn rồi đứng đợi.

Chim nói Sự Thực bay đến đậu trên phiến đá tròn, đập cánh rồi cất tiếng hót :

Ta là Chim nói Sự Thực.
Ai muốn bắt ta, ai bắt ta ?
Nếu không có ai cả,
Thì để ta yên, để ta yên !

Chim quay vòng tròn mấy lần, rồi giấu đầu vào cánh. Tuy rằng ruột nóng như lửa đốt, Juanilla cố tâm đợi một lúc lâu trước khi định bắt chim. Khi cô thấy chim thực yên, cô giơ hai tay ra : con chim bị bắt.

— Hỡi Chim nói Sự Thực, mi có biết anh ta ở đâu không ?

— Anh nàng là một hòn đá trong đồng đá kia kìa.

— Làm thế nào cho anh ta sống lại được ?

— Nàng hãy lấy mấy giọt nước bạc mà rỏ lên.

— Chim có muốn giúp ta không, hỡi chim khôn ngoan !

— Nàng bây giờ là chủ ta ; ta sẽ vâng lời nàng. Giờ chúng ta hãng ra Suối Bạc đã.

Khi Sư tử thấy cô thiếu nữ đi đến với con chim trên tay, bèn phủ phục xuống chân cô. Juanilla múc

nước ở Suối Bạc bằng một cái bình pha lê mà cô thấy ở bên bờ suối. Cô trở lại vườn, đem nước tưới lên các hòn đá. Nước bạc rỏ đến đâu, các hòn đá trở lại thành người. Juanilla đã thất vọng chưa thấy anh cô đâu cả ; rỏ nước lên hòn đá cuối cùng, cô bỗng thấy hòn đá đứng dậy hóa thành Juanillo. Hai anh em ôm lấy nhau hôn, còn những người được sống lại đứng chung quanh tỏ lời cám ơn thiếu nữ. Rồi tất cả đều đi xuống núi, chẳng ai nghĩ đến lấy Nước Bạc hay bẻ cành Cây Vàng. Nhưng Juanillo và Juanilla mang con Chim nói Sự Thực về. Đến nhà, chim bay lên đậu trên cành cây và cất tiếng hót, tiếng lá và tiếng nước ở bể họa lại.

Juanillo hỏi em :

— Bây giờ có Nước Bạc, Cây Vàng và Chim nói Sự Thực, em còn đòi gì ngày mai nữa không, em nhỏ ?

— Em đòi rằng anh không bao giờ đi xa em nữa, vì em bây giờ cũng đã hơi ngoan hơn một tý.

Từ đây, cuộc đời hai anh em lại êm đềm lặng lẽ trôi đi, trong căn nhà cũ.

* * *

Mụ phù thủy già nghe tin biết rằng hai anh em mụ định hãm hại đã trở về. Mụ biết rõ thực hư, nhưng mụ vừa đặt chân vào nhà, con Chim nói Sự Thực đã đậu bổ vào đầu mụ :

— Con mụ nặc nô này, đi ra ngay ! Từ giây mà mụ còn định hãm hại chú ta nữa, ta sẽ móc mắt và mổ óc mi ra. — Chim vừa nói vừa mổ tíu tít vào mụ.

Mụ già vừa chạy vừa kêu, và mụ bị mé sợ ấy đến nỗi hai hôm sau mụ ôm chết.

Chim bảo hai anh em Juanillo :

— Sao hai người không nghĩ đến đi tìm cha mẹ ?

— Chúng tôi lúc nào cũng nghĩ đến, nhưng biết tìm ở đâu bây giờ ?

— Tìm đến cung điện nhà vua, tâu với vua rằng nhà ta có ba vật kỳ lạ, và mời Vua đến xem.

Juanillo đến cung điện, và nhà vua thể lòng thành, hứa ngày hôm sau sẽ đến thăm nhà.

Juanilla được tin cảm động lắm, hỏi chim :

— Chúng ta phải làm những gì để tiếp rước nhà vua, hỡi chim khôn ngoan ?

— Chỉ cần pha nước dâng Vua uống ở dưới bóng Cây Vàng, bên cạnh bể nước bạc ; và cô lấy quần áo đẹp ra mặc y như nêu cô là công chúa vậy.

Ngày hôm sau, khi nhà vua đến trước cửa nhà có ba vật kỳ lạ, Juanillo ra giữ lấy bàn đạp đỡ nhà vua xuống ngựa, còn Juanilla bận quần áo rất đẹp, đứng chúc mừng vua ở trên thềm ; nhà vua thấy hai anh em giống nhau quá và xinh đẹp quá, lại tưởng nghĩ rằng nêu hai con mình còn thì cũng đã trạc tuổi ấy.

Hai anh em dẫn nhà vua vào trong vườn ; trong lúc nhà vua nhìn ngắm giòng nước vụt lên và rơi xuống như mưa bạc trong cái bể nước bằng đá hoa,

thì tất cả các lá của Cây Vàng reo động dưới gió nhẹ và cùng phát ra tiếng hát :

« Chúc đức Vua sống muôn năm ! »

Lá cây im lặng đi rồi đến lượt chim :

« Đức Vua muôn năm ! Đức Vua muôn năm ! »

Bao nhiêu chim chóc ở chung quanh nghe tiếng hót ấy đều bay cả đến, và hàng vạn lá cây vàng lại lên tiếng du dương :

« Chúc Đức Vua sống muôn năm, muôn năm ! »

— Thật kỳ lạ, kỳ lạ ! — Nhà Vua vừa uống nước vừa lắng tai nghe. Rồi nhà vua hỏi chuyện hai anh em duyên do tại đâu mà có được những vật kỳ lạ thế. Nghe chuyện xong, nhà vua nghĩ ngợi rồi lẩm bẩm :

— Thật không ai ngờ được !

Chim nói Sự Thực ở trên cây nói xuống :

— Còn một sự lạ lùng hơn nữa.

— Sự gì ?

— Là một ông vua mà lại tưởng rằng sự lạ không thể có được.

— Chim muốn nói gì vậy ?

— Hỡi Đức Vua, ngài không còn nhớ những lời ngài nghe thấy một buổi chiều kia bên cửa sổ sao : « Em muốn lấy Vua ! Em sẽ yêu người và sẽ không ước ao gì hơn là được sống bên cạnh người. Em sẽ đẻ ra một trai cũng can đảm như nhà vua, và một gái đẹp như ban ngày !... »

Nghe những kỷ niệm ấy, nhà vua quay mặt đi khóc. Chim nói tiếp :

— Sao nhà vua có thể tin rằng người đã nói ra những nhời ấy lại là người nham hiểm được? Hoàng hậu có tội gì đâu, và hai con nhà vua hiện đương trước mặt nhà vua đây! »

Nhà vua sung sướng nghe tin ấy, và Chim nói Sự Thực phải kể lại đầu đuôi việc xảy ra cho nhà vua nghe. Lập tức nhà vua trở về cung điện đón hoàng hậu ở Lãnh cung ra và nhà vua với hai con cùng ôm chầm lấy hoàng hậu.

Cũng ngày hôm ấy hai chị của hoàng hậu cùng ngồi ăn cơm; ăn thịt, ăn cá xong, hai người bắt đầu dùng thứ tráng miệng thì bỗng đâu một con chim trắng như tuyết bay đến đậu trên cửa sổ. Chim quát to:

— Nhà vua đã tìm thấy hai con rồi. Ngài ra lệnh đòi hỏi hai người vào nội đây!

Sướng sốt người chị cả nuốt ngay phải một chiếc bánh tròn to quá đến nỗi nghẹn họng chết, còn vợ người đầu bếp sợ điên lên, chạy ra giếng đâm đầu xuống tự tử.

Chim nói Sự Thực từ đây không rời nhà vua nữa, và nhờ nó, hoàng hậu và hai con, và tất cả mọi người đều được sung sướng.

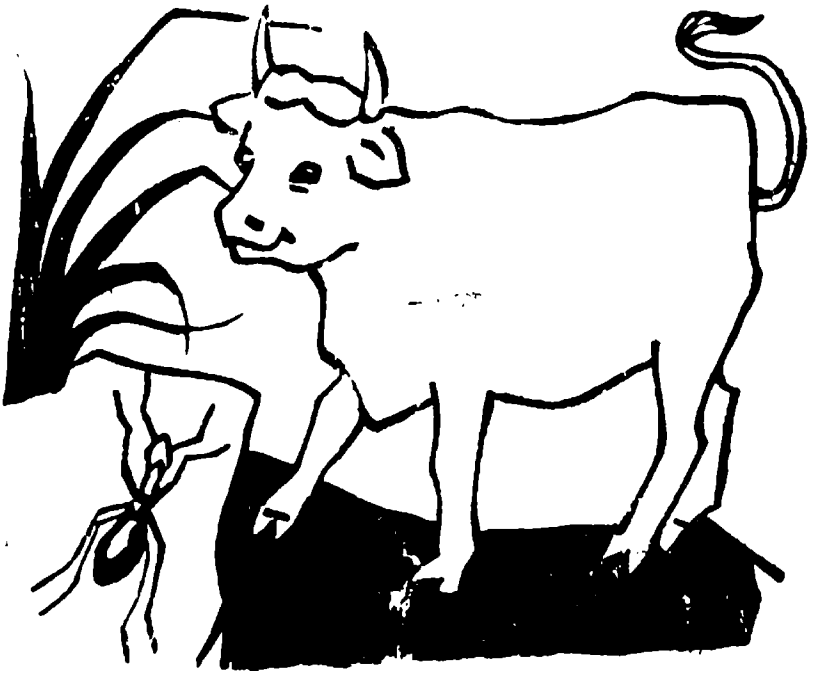

CHỊ KIẾN NHỎ

Một chị kiến nhỏ, cẩn thận và đảm đang, buổi sáng kia quét trước cửa nhà bắt được một cái vỉ tiền. Chị lập tức chạy khắp hàng xóm láng giềng hỏi :

— Có ai đánh rơi cái gì không ? Tôi bắt được cái này...

Vì chị kiến là người lương thiện, không bao giờ giữ lấy của bắt được cả. Nhưng hàng xóm trả lời :

— Chúng tôi không mất cái gì cả.

Chị kiến nhà ta nghĩ bụng :

— Ta sẽ dùng số tiền này làm gì ? Hay là mua đường ? Nhưng hôm qua ta đã đau bụng vì ăn nhiều đường quá. Hay ta mua một cái khăn quàng mới ? Nhưng cái cũ hãy còn tốt... À, hay là thế này... »

Và chị kiến ra hiệu phân sáp, mua một ít phấn và

một cái bông. Ngày hôm đó lại là ngày lễ, chị diện đôi giầy đẹp nhất, cái áo đẹp nhất, vấn tóc, thoa chút phấn lên mặt, rồi ngồi bên cửa sổ, cạnh lọ hoa cẩm chướng, để nhìn các người qua lại.

Chị đánh phấn khéo quá, trông xinh và dễ thương quá, khiến ai ai nhìn thấy cũng ước ao được lấy chị làm vợ.

Kẻ đầu tiên dám đến hỏi là một chú bò mộng :

— Chị Kiến nhỏ bé ơi, chị có muốn lấy tôi không ?

Chị Kiến cười hỏi :

— Chú có tài gì để khiến tôi nên phục ?

Chú bò mộng đứng vững bốn chân lại, đập đuôi bên nọ sang bên kia, rồi ngửa đầu ra đằng sau, chú rống lên một hồi mạnh đến nỗi cả nhà chị Kiến và cửa sổ chị Kiến và bình hoa cẩm chướng của chị Kiến, và cả đến chị Kiến nữa đều rung động cả lên.

— Đi đi thôi ! Chú bò mộng ơi ! Khiếp, chú làm tôi hãi quá ! Nếu chú còn nói nữa có lẽ tôi đến điếc mất. Lạy chúa, chớ ban cho tôi một người chồng ghê gớm thế !

Rồi đến lượt một cậu chó vàng đến cắn vang, một con lợn đen đến ụt ịt, một con gà sống biếc đến gáy, một con mèo trắng đến kêu meo meo ; nhưng chị Kiến không bằng lòng ai cả.

Sau cùng tiến đến một chú Dê đen bèn lên, bỡ ngỡ vừa ra khỏi lỗ. Chú bắt đầu hát :

— Kri, kri, có muốn lấy tôi không, chị Kiến ơi chị Kiến ?

Rồi chú lặng im, vì chú nghẹn ngào cảm động. Chị Kiến ta thỏ thẻ :

— Chú Dế ơi, tôi mến chú lắm. Chú cũng đen như tôi, chú cao lớn hơn tôi một chút, như thế mới xứng đáng là người chồng. Tôi bằng lòng lấy chú. Chú thích bóng tôi : chú sẽ giữ nhà trong lúc tôi đi chợ búa. Chú thích ngồi gần lửa : mùa rét đôi ta sẽ sưởi chung, chúng ta sẽ ăn những thức tôi để dành được. Và để mua vui, tôi sẽ kể cho chú nghe những cuộc đi phiêu lưu của tôi, và chú sẽ hát cho tôi nghe những bài hát mà chú đã đặt ra. Chúng ta lấy nhau đi, chú Dế, và cầu Trời cho chúng ta được sung sướng.

Thế là hai bên kết ngãi vợ chồng. Cả một mùa hạ, hai vợ chồng sống sung sướng. Nhưng một ngày mùa thu kia, chú Dế bị cảm lạnh trong khi giúp vợ lăn một quả và khô vào tổ dưới trận mưa rào. Chị Kiến hết sức chăm nom chồng, sắc thuốc cho chồng uống. Chủ nhật sau, anh chàng đã gần khỏi hẳn, nhưng Kiến vẫn cẩn thận, khuyên chồng :

— Em đi lễ đây. Anh cứ ở trong nhà, đừng ra đến ngoài nhé. Anh vừa sưởi vừa trông hộ nồi súp trên bếp, nhưng có quậy thì dùng môi lớn mà quậy, chớ dùng môi nhỏ mà bị bỏng đấy !

Rồi chị Kiến chít khăn vuông lên đầu, cầm giỏ hạt ra đi. Chao ôi ! Chú Dế đãng chí và vụng về quên mất cả lời dặn của vợ. Chú lấy ngay cái môi nhỏ để quậy, nên phải cúi hẳn mình trên nồi súp.

Bỗng nhiên, chú trượt chân ngã ngay vào trong nồi, đầu xuống trước ; chú bị chết ngạt và chết bỏng.

Thương thay cho chú Dê !

Khi chị Kiến trở về đến nhà, chị thấy nồi súp bình thản reo sôi trên ngọn lửa, nhưng mà chú Dê thì không thấy bóng đâu cả. Chị kểng chân lên nhòm vào nồi súp, thấy ngay chú Dê chết chìm trong ấy, xác dương quay tròn theo váng.

Trước cảnh thương tâm ấy, chị Kiến khóc sướt mướt. Một con chim nhỏ bay qua thấy thế, hỏi rằng :

— Tại sao lại khóc thế, hỡi chị Kiến bé nhỏ ?

— Trời ơi, chàng Dê ngã chết trong nồi, và tôi, phận kiến nhỏ, tôi thương xót và tôi khóc !

— Còn tôi, chim đáp, tôi sẽ cắt cụt đuôi tôi đi.

Nói rồi làm ngay, và chim bay lên đậu trên cây hồng đầy hoa. Hồng hỏi :

— Chim ơi chim, đuôi của chú đâu ?

— Thương thay, chàng Dê chết chìm trong nồi, và chị Kiến thương xót và chị khóc. Còn tôi, tôi tự chặt đuôi đi rồi.

— Còn tôi, Hồng đầy hoa đáp, tôi làm rụng hoa tôi đi !

Hồng rung mình và bao nhiêu hoa đều tả tơi rơi xuống đất. Giờ nghỉ buổi trưa, con mèo xám đến ngủ dưới bóng Hồng đầy hoa.

— Hồng ơi Hồng, bao nhiêu hoa của Hồng đâu ?

— Thương thay, chàng Dê ngã chết trong nồi, chị

Kiến thương xót mà chị khóc, chú Chim tự cắt cụt đuôi, còn tôi, Hồng đây hoa, tôi làm rụng hoa tôi đi rồi !

— Còn tôi, tôi cạo lông của tôi đi !

Mèo xám không ngủ trưa hôm ấy, vì cạo hết lông là một công việc bận rộn lắm. Khi cạo xong, mèo đến uống nước ở một cái suối trong.

— Mèo xám ơi mèo xám, bộ lông đẹp của chú đâu ?

— Thương thay, Dê ngã chết trong nôi, chị Kiến thương xót và chị khóc ; chú chim thì tự cắt đuôi, cây hồng thì rụng hết hoa, còn tôi, mèo xám, tôi cạo hết lông rồi !

— Còn tôi, Suối trong, tôi khóc đây này !

Và nước, lúc nãy reo hát, bây giờ khóc rỏ giọt trên đá.

Cô gái nhà vua vò mang bên cạnh sườn, đến múc nước ở suối trong.

— Suối ơi Suối, sao Suối lại khóc ?

— Thương thay, chàng Dê ngã chết trong nôi, chị Kiến thương xót và chị khóc ; chú chim thì tự cắt đuôi, cây hồng thì rụng hết hoa, mèo xám thì cạo hết lông, còn tôi, Suối trong, tôi rỏ khóc từng giọt một.

Còn tôi, con gái nhà Vua, tôi đập cái vò đẹp này đi !

Và còn tôi, tôi vừa khóc, vừa kể hết câu truyện này, vì chú Dê đã ngã chết trong nôi, và chị Kiến thương xót và chị khóc !

GIÁ 0$10

SÁCH HỒNG

ĐÃ XUẤT BẢN :

Số 6 : **Hai chị em** của *Thiện Sĩ*
— 7 : **Lên cung trăng** của *Hoàng Đạo*
— 8 : **Cóc tía** của *Khái Hưng*
— 9 : **Cái ấm đất** của *Khái Hưng*
— 10 : **Lan và Huệ** của *Hoàng Đạo*
— 11 : **Rô-bin-Sơn** (cuốn I) của *Thế Lữ*
— 12 : **Hạt ngọc** của *Thạch Lam*
— 13 : **Rô-bin-Sơn** (cuốn II) của *Thế Lữ*
— 14 : **Lên chùa** của *Thiện Sĩ*
— 15 : **Con chim gi sừng** của *Hoàng Đạo*
— 16 : **Thế giới tí hon** của *Khái Hưng*
— 17 : **Rô-bin-sơn** (cuốn III) của *Thế Lữ*
— 18 : **Sơn tinh** của *Hoàng Đạo*
— 19 : **Cây tre trăm đốt** của *Khái Hưng*
— 20 : **Cắm trại** của *Khái Hưng*
— 21 : **Con chim nói Sự Thực** của *Thiện Sĩ*

ĐƯƠNG IN :

Rô-bin-sơn (cuốn IV) của *Thế Lữ*

NHÀ XUẤT BẢN « ĐỜI NAY »

Imp. Ngày-Nay, — Hanoi